

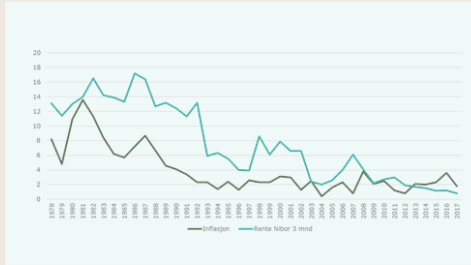

Garanterte pensjonsprodukter

Jan Otto Risebrobakken
Pensjonsforum 30.8.2019

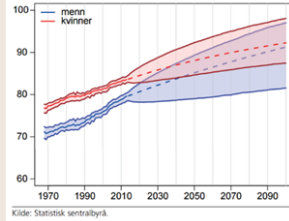
Hva er problemet?

Lave renter

Langt liv

Figur 1. Registrert og framtidig utvikling i forventet levealder ved fødselen for menn og kvinner

Europeisk regelverk

Solvens II: Markedsvurdering av forpliktelses og risikobaserte kapitalkrav

Norsk regelverk

Produkt- og virksomhetsregler:
Avsetningskrav basert på faste beregningsrenter

- Nesten 1 million fripoliser
- 331 mrd kr forvaltes svært kortsiktig med lav aksjeandel
- Garanterte nominelle ytelser taper kjøpekraft
- Ikke fungerende flyttemarked siden 2012
- Konvertering til investeringsvalg gir kundene alternativer, men bare aktuelt får få

Arbeidsgruppens utgangspunkt

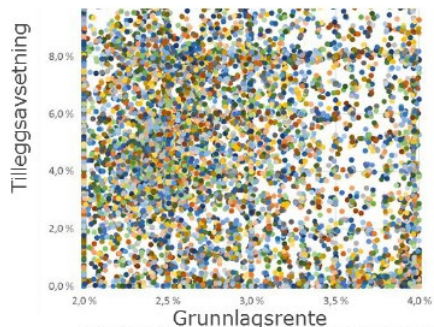

- Kontrakten mellom kunden og selskapet endres ikke. De garanterte pensjonsytelsene videreføres uendret.
- **Er det mulig å gjøre endringer i regelverket som klart er til kundens fordel?**
- Finnes det regelendringer som gir kundene betydelige økte avkastningsmuligheter innenfor moderat risikoøkning?
- Kan regelendringer bidra til et mer velfungerende flyttemarked?

Økt risikokapasitet gir økt aksjeandel

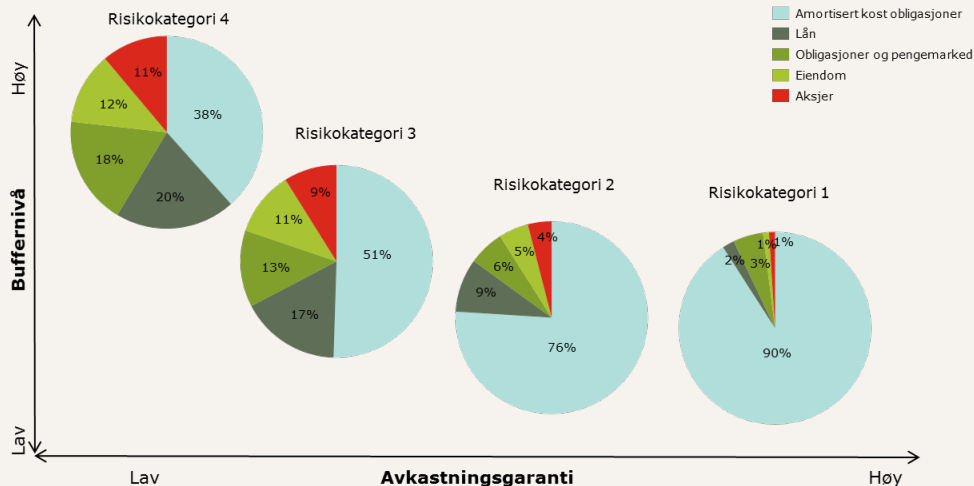
- Arbeidsgruppen så på forslag som øker risikokapasitet og gir grunnlag for bedre forvaltning av fripolisene
- Den enkelte fripolisens risikokapasitet (buffernivå og garantinivå) bestemmer aktivaallokering
- Fripolisene er ikke en homogen gruppe – tiltakene må gi forbedringer for alle

Figur 1 Sammensetning av fripolisebestanden

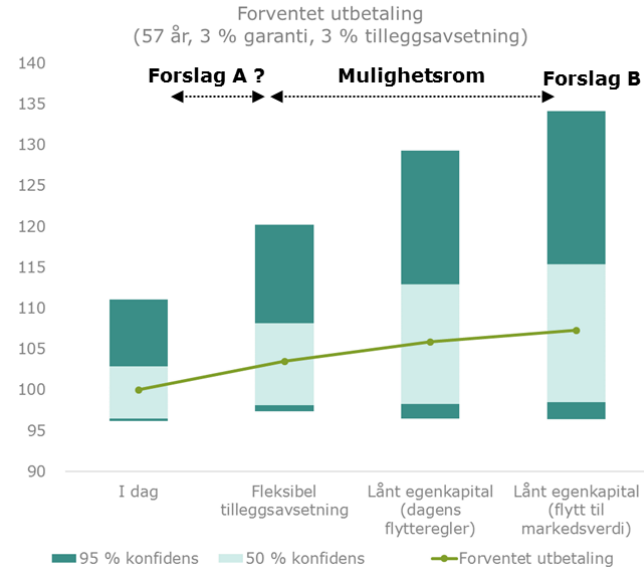
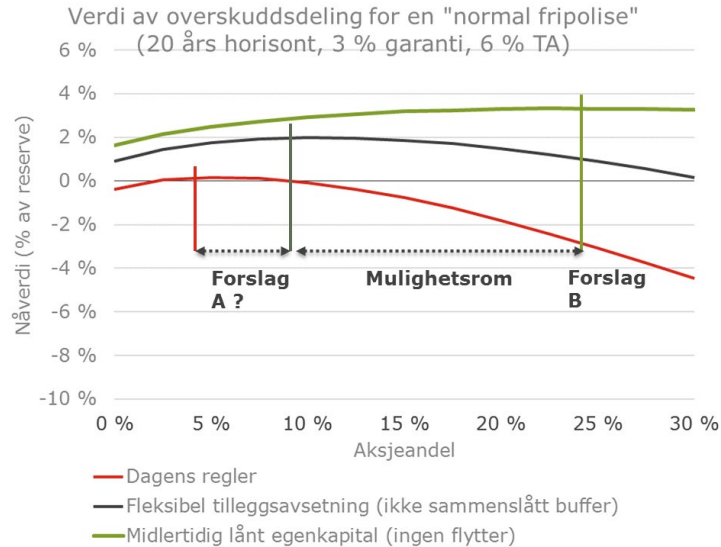

Kilde: Storebrand (Scatterplott av ulike kontraktspunkt per 2017)

Fra vedlegg til arbeidsgruppens rapport

Storebrands analyse viste at regelendringene gir selskapene incentiver til å øke aksjeandelen

- Fleksibel tilleggsavsetning gir en klar bedring i leverandørenes incentiv til å ta risiko
- Lånt egenkapital har også en stor effekt, selv om dagens flytteregler **ikke endres**. Viktig for kunder som i utgangspunktet har lite buffer, høy garanti eller lang tid til pensjon

Finanstilsynets forslag

- Forslag om nytt bufferregelverk
  - Nytt fleksibelt bufferfond, evt endringer i dagens regler for tilleggsavsetninger
    - TA skal kunne dekke negativ avkastning
  - Lånt egenkapital, uten endring i flytteverdier (ikke anbefalt)
  - Nedtrapping av tilleggsavsetninger i utbetalingsperioden
- Nye muligheter for kundene
  - Raskere utbetaling av små fripoliser, dels obligatorisk, dels valgfritt
  - Mulighet til å få kompensasjon ved konvertering til investeringsvalg
- Og en overraskelse...
  - Fjerne muligheten til å føre obligasjoner og utlån til amortisert kost

Nytt bufferregelverk

Nytt bufferfond

- **Tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond slås sammen til et nytt kundefordelt bufferfond, som kan dekke negativ avkastning.**

Alternativt

- Dagens tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond videreføres, men tilleggsavsetninger kan bygges individuelt og dekke negativ avkastning

Lånt egenkapital

- Vil ikke åpne for at årlig garanti kan dekkes med lånt egenkapital

Nedtrapping av TA i takt med pensjonsutbetalinger

- Raskere nedtrapping/bruk av TA til regulering

Om lånt egenkapital / sluttgaranti

- Finanstilsynet skriver (side 18): *"For pensjonsleverandørene innebærer en ordning med lånt egenkapital at de kan benytte fremtidig overskudd som en avkastningsbuffer allerede i dag".*
- Dette må være en misforståelse:
  - Forslaget om "lånt egenkapital" innebærer at kundens premiereserve til enhver tid skal være fullt fondert av kombinasjonen av tidligere betalte premier, opptjent avkastning og eventuelt egenkapital som er tilført kontrakten.
  - Lånt egenkapital innebærer at man "øremerker" **dagens egenkapital** for å dekke manglende premiereserver.
  - Det oppstår ingen ny buffer av differansen mellom den garanterte renten og diskonteringsrenten i kunderegnskapet (slik tilfelle er under SII). Dette er en viktig forskjell!
- Forslaget til lovtekst er godt, og ikke i tråd med beskrivelsen sitert over:
  - *"Hvis avkastningen tilordnet en kontrakt i kollektivporteføljen i et år er negativ eller ikke er tilstrekkelig, og kravet heller ikke kan oppfylles ved bruk av bufferfond tilordnet kontrakten, kan foretakets egenkapitalbidrag gjøres betinget".*

Nye muligheter for kundene

- Selskapene kan kompensere kunder for å konvertere fripoliser til investeringsvalg
  - Kompensasjon skal reflektere verdien av rentegarantien på avtaletidspunktet
  - Likebehandling
- Raskere utbetaling av lave pensjonsytelser
  - Utbetalingstiden kan settes ned slik at årlig pensjon utgjør 50 % av G
  - Kunden kan velge raskere utbetaling slik at årlig pensjon utgjør mellom 50 % og 100 % av G

Forslaget om å fjerne amortisert kost

- Tilsynet foreslår å fjerne adgangen til å føre obligasjoner og utlån til amortisert kost
- Ikke foreslått av arbeidsgruppen
- Grunnleggende i Solvens II å kunne redusere renterisiko gjennom investeringer som speiler forpliktelsene
- Kombinasjonen av norsk regelverk og Solvens II er krevende, men obligasjoner verdsatt til amortisert kost har muliggjort risikostyring av porteføljene og var avgjørende for tilpasningen til Solvens II
- Negative effekter for kundene
  - Svekker muligheten til å sikre pensjonsforpliktelsene
  - Svekker risikobærende evne, gir ikke rom for økte aksjeinvesteringer slik tilsynet legger til grunn

Obligasjoner til amortisert kost bygger bro mellom norske produktregler med årlig garanti og Solvens II med sluttgaranti

Norsk regelverk

Hovedmål

- Avkastning over årlig garanti

Ønsket tilpasning

- Investere med lav rentefølsomhet
- Små svingninger i årlig avkastning
- Relativt lav investeringsrisiko

EU: Solvens II

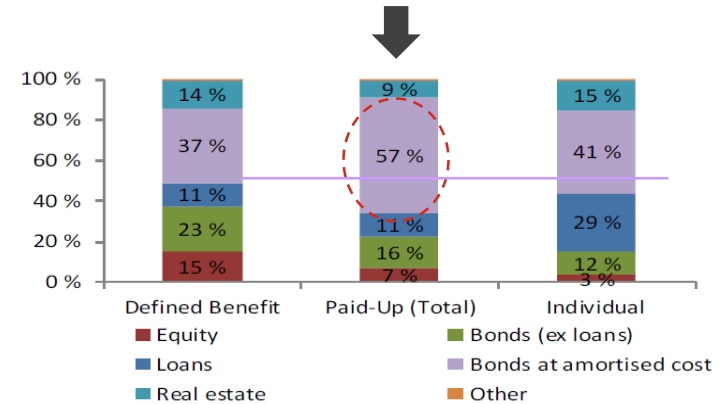
Hovedmål

- Sluttverdi høyere enn garantert ytelse

Ønsket tilpasning

- Investere med rentefølsomhet lik lange forpliktelser
- Aksepterer svingninger i årlig avkastning
- Kan ta høyere investeringsrisiko for å øke langsiktig avkastning

Aktivaallokering (snitt) for Storebrands fripoliseporteføljer

Storebrands kvartalsrapport Q2 2019

Norske livselskaper har til sammen over 400 mrd kroner i rentepapirer som måles til amortisert kost

Argumentene holder ikke

Fra Finanstilsynets notat: "*Hensynet til forenkling (både for foretak og kunde), insentivene til plassering i andre eiendeler med høyere forventet langsiktig avkastning, og hensynet til et velfungerende flyttemarked tilsier at alle eiendeler bør måles til markedsverdi. Finanstilsynet foreslår på denne bakgrunn at muligheten til å føre obligasjoner og utlån til amortisert kost ikke videreføres*" (side 17).

Forenkling

- Viktigere at regelverket gir sikkerhet for fremtidige pensjoner ved å legge til rette for god risikostyring og langsiktig forvaltning.

Insentivene til plassering i andre eiendeler med høyere forventet langsiktig avkastning

- Å ta bort bærebjelken av obligasjoner som holdes til amortisert kost øker selskapenes renterisiko og svekker muligheten til å plassere i "andre eiendeler med høyere forventet langsiktig avkastning", som aksjer og eiendom.
- Forslaget er dermed i strid med arbeidsgruppens kriterium om å være "klart til kundens fordel".

Velfungerende flyttemarked

- Fripoliser kan ikke flyttes i dag. Forutsetningen for at flyttemarkedet kan åpnes, er at selskapene ønsker å ta imot fripoliser. Arbeidsgruppens forslag la til rette for dette, ved å gjøre fripolisene mer attraktive for selskapene.
- Finanstilsynets forslag virker motsatt, ved å svekke selskapenes muligheter for risikostyring og derigjennom øke kapitalkravene for fripoliser.

Oppsummering

- Positivt at Finanstilsynet har utarbeidet lovforslag som følger opp forslagene arbeidsgruppen vurderte
- Forslagene om nye bufferregler og nye muligheter for kundene er konstruktive og i hovedsak positive for kundene
  - Lånt egenkapital vil forsterke effekten, spesielt viktig for kunder med lav buffer
- Dette er viktige skritt i riktig retning!
- Forslaget om amortisert kost bør ikke følges opp. Det finnes ikke tilpasninger som ikke innebærer svekket risikobærende evne og redusert avkastning til kundene.